

9.2 Spreeuw (*Sturnus vulgaris*)

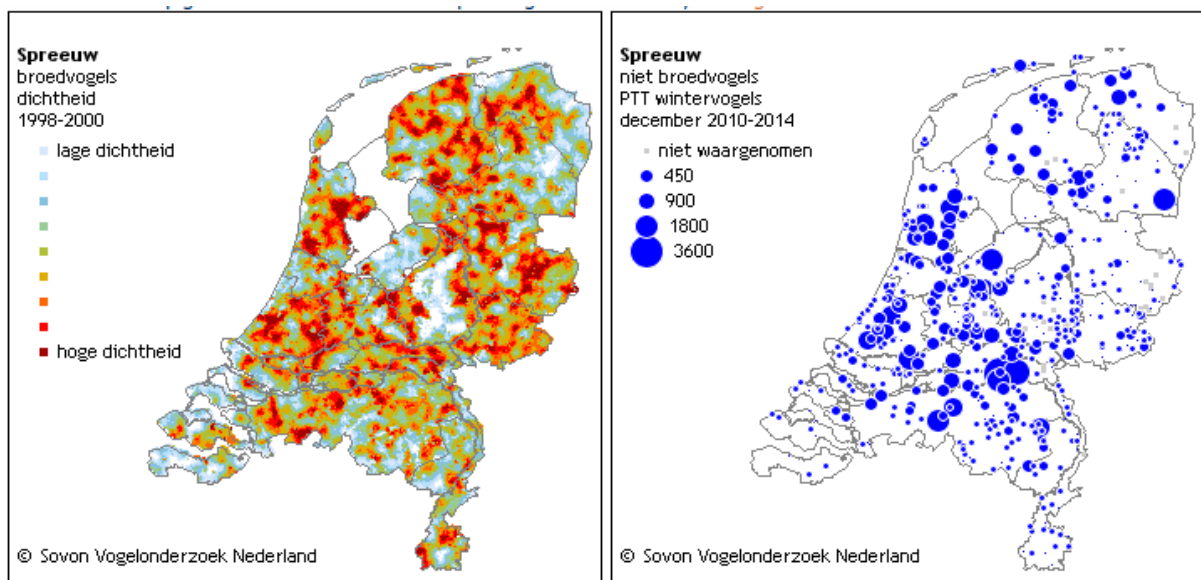
1. Status

Tot 1 maart 2017 gold voor delen van de provincie een ontheffing voor het doden van spreeuwen met het hagelgeweer op percelen waar schade dreigde of voorkwam. Afschot mocht slechts plaatsvinden na het nemen van tenminste twee preventieve maatregelen.

2. Aantal en verspreiding

Landelijk

Volgens Sovon broedden in Nederland in de periode 1998-2000 500.000-900.000 spreeuwen. Een uiterst groot aantal trekt in de winter door. Figuur 1 toont de landelijke verspreiding als broedvogel en in de winter.

dichtheid (1998-2000) ▾

1998-2000 Deze kaart is gebaseerd op de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Sovon 2002). Weergegeven is de relatieve dichtheid per vierkante kilometer. [Project informatie](#)

PTT wintervogels (december 2010-2014) ▾

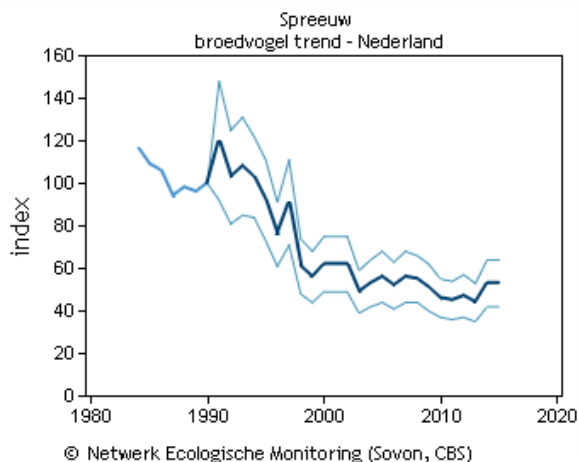
2010-2014 Deze kaart is gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT). Weergegeven is het gemiddeld aantal exemplaren per telroute. Routes waar de soort niet is waargenomen zijn apart aangegeven (geen landelijke dekking). [Project informatie](#)

Broedtijd

Spreeuwen zijn in het hele land bekende broedvogels. Ze zijn het talrijkst in boerenland met veel gras en in stedelijk gebied met veel gazons. Het voorkomen in bos blijft beperkt tot randsituaties. De landelijke aantallen namen vermoedelijk tot midden twintigste eeuw toe. Vanaf 1990 of eerder is het echter afname wat de klok slaat, in het bijzonder in bossen. De afstand tot voedselgebieden (graslanden) is vermoedelijk op veel plekken te groot geworden voor profijtelijk broeden. De aantalsontwikkeling in boerenland en stedelijk gebied is divers, al krijgen negatieve tendensen ook daar de overhand.

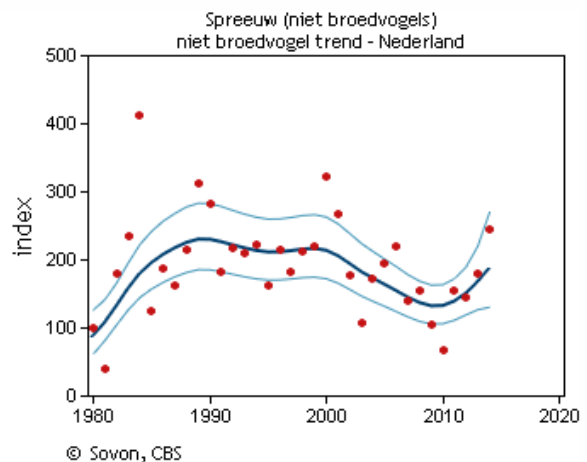
Buiten broedtijd

De Nederlandse broedvogels zijn standvogel of trekken in september en oktober enkele honderden kilometers weg. Grote aantallen Oost-, Noord- en Midden-Europese Spreeuwen bezoeken ons land, met pieken in juli (na het uitvliegen van de jongen) en de herfst (trek). Vooral half oktober kunnen indrukwekkende fronten Spreeuwen passeren, met name langs de Hollands-Zeeuwse kust. De verspreiding van de overwinteraars is weersafhankelijk: bij zacht weer vooral in de graslanden, bij streng winterweer ook veel in stedelijk gebied. De voorjaarstrek vindt vooral in maart plaats.

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP). Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie t.o.v. 1990 en de standaardfout. **Project informatie**

vanaf 1990: significante afname van <5% per jaar (-)
laatste 10 jaren: significante afname van <5% per jaar (-)

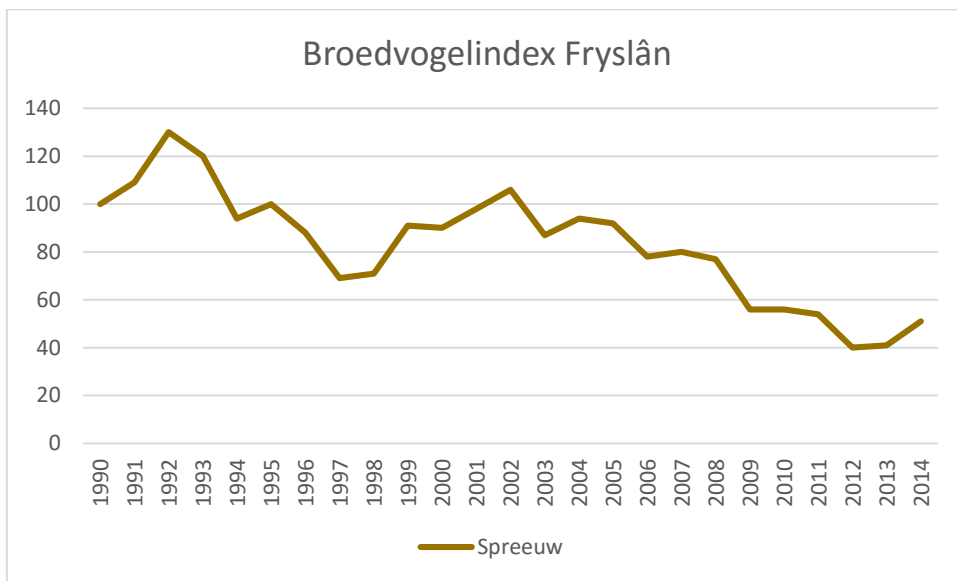
Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT). Weergegeven is de jaarlijkse index van de winterpopulatie in december (rode punten), de trendlijn (donker gekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval **Project informatie**

vanaf 1980: geen significante aantalsverandering (0)
laatste 10 seizoenen: geen significante aantalsverandering (0)

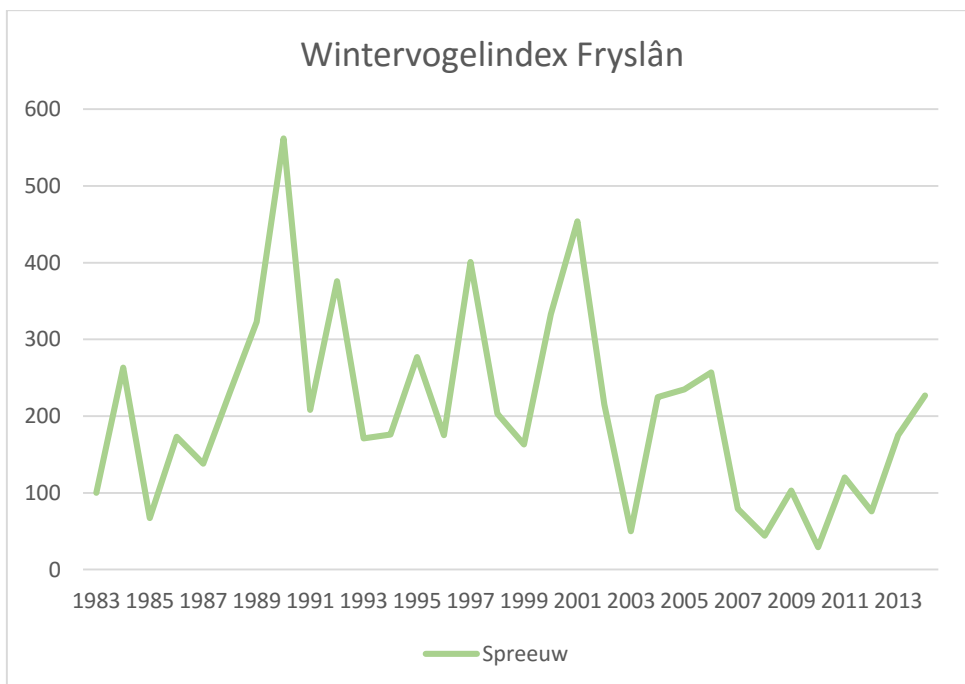
De spreeuw vertoont landelijk als broedvogel een significante afname sinds 1990. Als niet-broedvogel is er sinds 1980 geen significante aantalsverandering.

Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-Svl) van de spreeuw als broedvogel matig ongunstig en als niet-broedvogel gunstig.

Provinciaal

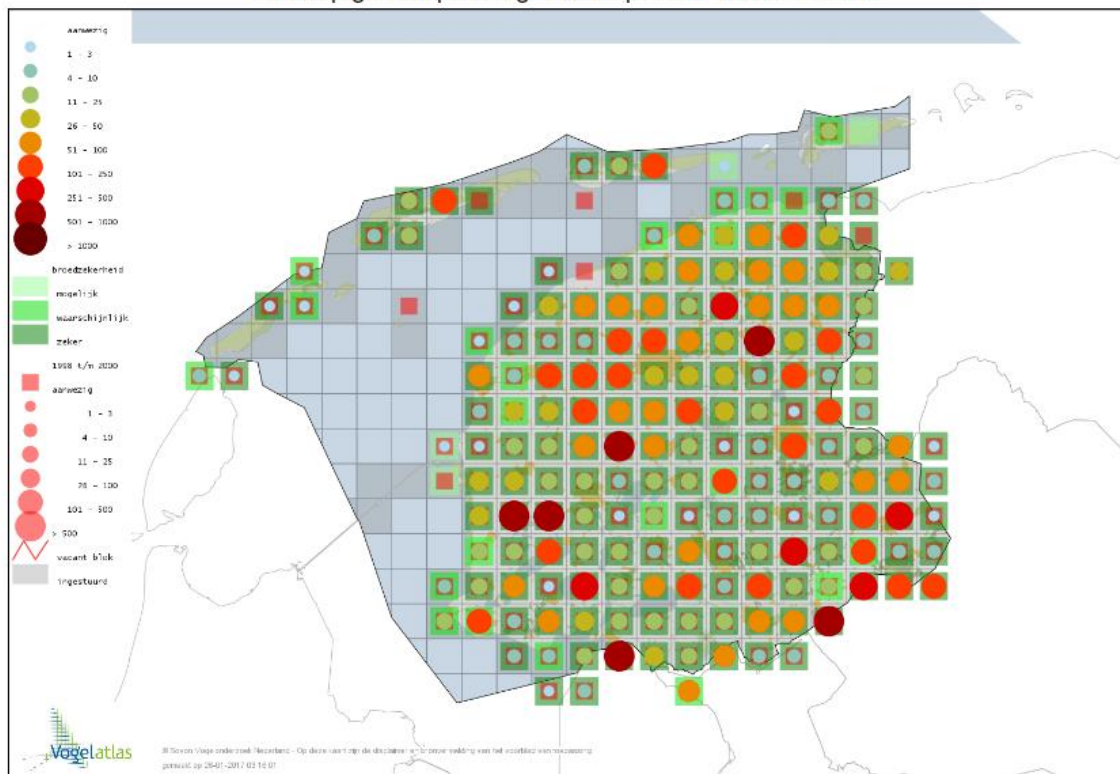

In Friesland is er sprake van een matige afname van de spreeuw als broedvogel sinds 1990 welke ook doorgezet is in de laatste 10 jaar. Als wintervogel is de spreeuw matig afgenomen sinds 1983 en is de trend vanaf 2005 onzeker.

De voorlopige verspreidingskaart van het Atlasproject van Sovon toont de provinciale verspreiding van de spreeuw in het broedseizoen.

Voorlopige verspreidingskaart Spreeuw broedseizoen

Bron: www.sovon.nl/vogelatlas

3. Schade

Spreeuwen kunnen lokaal en incidenteel schade veroorzaken in vooral riet, maïs, graan, tuinbouwgewassen en fruitteelt. Bij massaal invallen van spreeuwen kan in korte tijd zeer grote schade ontstaan. In Fryslân is sinds 2009 door het Faunafonds alleen belangrijke schade (groter dan € 250,-) getaxeerd aan snijmais in 2010 en in 2015. De bedragen waren respectievelijk € 609 en € 666,-. Uit eerdere jaren is ook schade bekend in mais en wintergraan. Schade aan zacht fruit wordt niet vergoed door het Faunafonds, omdat dit geacht wordt te zijn afgedekt met een net. Voor maatregelen om schade te voorkomen of te beperken wordt verwezen naar de website van het Faunafonds (Handboek Faunaschade 2009).

4. Beheer

In de periode 2009-2012 werden machtigingen door de Fbe afgegeven om schade te voorkomen aan riet in de gemeente Tytsjerksteradiel en aan maïs in de gemeente Gaasterlân-Sleat. Het aantal gebruikte machtigingen per jaar varieerde tussen 0 en 2, het aantal verjagingsacties tussen 0 en 35, waarbij het aantal geschoten spreeuwen varieerde tussen 0 en 117 per jaar. Sinds 2012 is geen gebruik gemaakt van de ontheffing.

5. Conclusies

- Tot 1 maart 2017 gold onder voorwaarden een ontheffing voor het doden van spreeuwen ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen in delen van de provincie.
- De spreeuw vertoont landelijk als broedvogel een significante afname sinds 1990. Als niet-broedvogel is er sinds 1980 geen significante aantalsverandering.
- In Friesland is er sprake van een matige afname van de spreeuw als broedvogel sinds 1990 welke ook doorgezet is in de laatste 10 jaar. Als wintervogel is de spreeuw matig afgenomen sinds 1983 en is de trend vanaf 2005 onzeker.
- Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-Svl) van de spreeuw als broedvogel matig ongunstig en als niet-broedvogel gunstig.
- Spreeuwen kunnen lokaal en incidenteel schade veroorzaken in vooral riet, maïs, graan, tuinbouwgewassen en fruitteelt. In Fryslân is sinds 2009 door het Faunafonds alleen belangrijke schade getaxeerd aan snijmais in 2010 en in 2015. De bedragen waren respectievelijk € 609 en € 666,-.
- Sinds 2012 is van de ontheffing om spreeuwen te doden geen gebruik gemaakt.
- Daarom heeft de FBE niet op voorhand een nieuwe ontheffing aangevraagd na 1 maart 2017.